

An Analysis of the Imperatives of Justice in the Islamic-Iranian Lifestyle in the Thought of the Martyr Imam Khamenei*

Mohammad Bidgoli¹

Asghar Rajabi Deh Borzoui²

1. Islamic Azad University, Varamin Pishva Branch, Tehran, Iran (**Corresponding Author**).
mohammad.bidgoli@yahoo.com

2. Assistant Professor, Department of Islamic Studies, Islamic Azad University,
North Tehran Branch, Tehran, Iran.
asgharrajabi021@gmail.com

Abstract

One of the most important concerns of the Islamic Revolution of Iran has been the practical realization of justice in all spheres of society. The Islamic-Iranian lifestyle is one of the novel and emerging concepts that has been seriously introduced and theorized in recent years by the martyred leader of the Islamic Revolution. Imam Khamenei regards justice as the entire identity and existence of the system, which demonstrates the extraordinary importance and value of justice in the Islamic Republic system. The present study seeks to answer the question: What are the imperatives of justice in the Islamic-Iranian lifestyle from Imam Khamenei's perspective? In this article, the researchers examine this issue using a documentary method based on written library sources and scholarly articles. The findings indicate

* Bidgoli, M., & Rajabi Deh Borzoui, A. (2026). An Analysis of the Imperatives of Justice in the Islamic-Iranian Lifestyle in the Thought of the Martyr Imam Khamenei. *Islamic Knowledge Management*, 8(1), pp. 155-179.
<https://doi.org/10.22081/jikm.2026.65322.1081>

▣ **Article Type:** Research; **Publisher:** Islamic Sciences and Culture Academy, Qom, Iran

▣ **Received:** 2025/08/29 • **Revised:** 2026/01/29 • **Accepted:** 2026/02/26 • **Published online:** 2026/03/29

© 2026

authors retain the copyright and full publishing rights

that justice is one of the important and influential principles of the Islamic lifestyle and that this characteristic is of great significance in both individual and social spheres.

Keywords

Islam, Imam Khamenei, Islamic Revolution, Islamic-Iranian lifestyle, justice

تحليل ضرورات العدالة في نمط الحياة الإسلامي-الإيراني في فكر الإمام الشهيد الخامنئي*

محمد بيدغلي^١ أصغر رجبى دهرزويي^٢

١. جامعة آزاد الإسلامية، فرع ورامين-بيشوا، طهران، إيران (المؤلف المسؤول).

mohammad.bidgoli@yahoo.com

٢. أستاذ مشارك، قسم المعارف الإسلامية، جامعة آزاد الإسلامية، فرع طهران الشمال، طهران، إيران.

asgharrajabio21@gmail.com

الملخص

تمثل مسألة التحقيق العملي من العدالة في مختلف مجالات المجتمع إحدى أبرز القضايا التي اشغلت بها الثورة الإسلامية في إيران. كما أنّ نمط الحياة الإسلامي-الإيراني يُعدّ من المفاهيم الحديثة والمستجدة التي حظيت خلال السنوات الأخيرة بطرح جاد وتأسيس نظري من جانب قائد الثورة الإسلامية الشهيد. ويعتبر الإمام الخامنئي العدالة جوهر النظام وحقيقة وجوده، الأمر الذي يعكس المكانة والأهمية الاستثنائيتين للعدالة في نظام الجمهورية الإسلامية. ومن هذا المنطلق، تحاول الدراسة الحالية الإجابة عن السؤال: ما ضرورات العدالة في نمط الحياة الإسلامي-الإيراني من منظور الإمام

* الاستشهاد بهذه المقالة: بيدغلي، محمد؛ رجبى دهرزويي، أصغر. (٢٠٢٦). تحليل ضرورات العدالة في نمط الحياة الإسلامي-الإيراني في فكر الإمام الشهيد الخامنئي. إدارة المعرفة الإسلامية، ٨(١)، صص ١٥٥-١٧٩.

<https://doi.org/10.22081/jikm.2026.65322.1081>

□ نوع المقال: بحثية؛ الناشر: المعهد العالي للعلوم والثقافة الإسلامية، قم، إيران

□ تاريخ الإستلام: ٢٠٢٥/٠٨/٢٩ • تاريخ التعديل: ٢٠٢٦/٠١/٢٩ • تاريخ القبول: ٢٠٢٦/٠٢/٢٦ • تاريخ الإصدار: ٢٠٢٦/٠٣/٢٩

© ٢٠٢٦

يحتفظ المؤلفون بحقوق الطبع والنشر الكاملة.

انحائني؟ واعتمد الباحثان في هذه الدراسة المنهج الوثائقي، من خلال الاستناد إلى المصادر المكتوبة والمصادر المكتبية والمقالات ذات الصلة. وتُظهر النتائج أن العدالة تمثل أحد المبادئ الأساسية والمؤثرة في نمط الحياة الإسلامي، وأنّ لهذا المبدأ أهمية كبيرة على المستويين الفردي والاجتماعي.

الكلمات المفتاحية

الإسلام، الإمام الخميني، الثورة الإسلامية، نمط الحياة الإسلامي-الإيراني، العدالة.

واکاوی ضرورت‌های عدالت در سبک زندگی اسلامی-ایرانی در اندیشه شهید امام خامنه‌ای*

محمد بیدگلی^۱ id محمد بیدگلی
اصغر رجیبی ده برزونی^۲ id اصغر رجیبی ده برزونی

۱. دانشگاه آزاد اسلامی واحد ورامین-پیشوا، تهران، ایران (نویسنده مسئول).

mohammad.bidgoli@yahoo.com

۲. استادیار. گروه معارف اسلامی دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران شمال، تهران، ایران.

asgharrajabio21@gmail.com

چکیده

یکی از مهمترین دغدغه‌های انقلاب اسلامی ایران بحث تحقق عملی عدالت در تمام عرصه‌های جامعه است. سبک زندگی اسلامی-ایرانی یکی از مفاهیم بکر و جدیدی است که در چند سال اخیر به صورت جدی توسط رهبر شهید انقلاب اسلامی مطرح و تئوریزه شده است. امام خامنه‌ای عدالت را همه حیثیت و وجود نظام می‌دانند که نشان‌دهنده اهمیت و ارزش فوق‌العاده عدالت در نظام جمهوری اسلامی است. در پژوهش حاضر تلاش شده به این پرسش پاسخ داده شود که ضرورت‌های عدالت در سبک زندگی اسلامی-ایرانی از دیدگاه امام خامنه‌ای چیست؟ پژوهشگران در این مقاله با استفاده از روش اسنادی با اتکا به منابع مکتوب کتابخانه‌ای و مقالات به بررسی این موضوع می‌پردازند. یافته‌ها حاکی از آن است که از اصول مهم و تاثیرگذار در سبک زندگی اسلامی مسئله عدالت است که این شاخصه در ساحت فردی و اجتماعی اهمیت فراوانی دارد.

کلیدواژه‌ها

اسلام، شهید امام خامنه‌ای، انقلاب اسلامی، سبک زندگی اسلامی-ایرانی، عدالت.

* **استاد به این مقاله:** بیدگلی، محمد؛ رجیبی ده برزونی، اصغر. (۱۴۰۵). واکاوی ضرورت‌های عدالت در سبک زندگی اسلامی-ایرانی در اندیشه شهید امام خامنه‌ای. مدیریت دانش اسلامی، ۸(۱)، صص ۱۵۵-۱۷۹.

<https://doi.org/10.22081/jikm.2026.65322.1081>

□ نوع مقاله: پژوهشی؛ ناشر: پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی، قم، ایران

□ تاریخ دریافت: ۱۴۰۴/۰۶/۰۷ • تاریخ اصلاح: ۱۴۰۴/۱۱/۱۱ • تاریخ پذیرش: ۱۴۰۴/۱۲/۰۷ • تاریخ انتشار آنلاین: ۱۴۰۵/۰۱/۰۹

© ۱۴۰۵ «حق تألیف و حقوق کامل انتشار برای نویسندگان محفوظ است»

مقدمه

سبک زندگی از موضوع‌های جدید در جامعه ما است که بعد از تأکیدهای رهبر شهید انقلاب اسلامی جای خود را به‌عنوان یک بحث جدید در پژوهش‌ها و تحقیقات اندیشمندان و پژوهشگران حوزه و دانشگاه باز کرده است. عدالت از مهمترین کلمات در قاموس تمدن بشری به شمار می‌رود و رعایت آن از دیدگاه هر انسان باوجدانی، از ضروری‌ترین امور به شمار می‌آید. به‌طوری که هیچ انسانی این موضوع را مورد انکار قرار نمی‌دهد. عدالت در قرآن کریم یکی از هدف‌های اصلی بعثت پیامبران شمرده شده است. قرآن مجید با صراحت به برقراری عدل در میان انسان‌ها اشاره می‌کند. قرآن در این باره می‌فرماید: «ما فرستادگان خود را با دلایل روشن فرستادیم». در قرآن میزان، یعنی قوانین و مقررات عادلانه، برای این که همه افراد بشر به عدالت رفتار کنند و اصل عدالت در میان بشر برقرار گردد. در ارتباط با واکاوی مفهوم سبک زندگی به عنوان یک مسئله مهم و اساسی، باید گفت که رهبر شهید انقلاب، مفهوم سبک زندگی را یکی از ابعاد پیشرفت در مفهوم اسلامی قلمداد می‌کنند که باید به آن اهمیت داد. در مورد اهمیت و جایگاه سبک زندگی همین بس که گفته شود بشر امروزی معنای خود را در سبک زندگی جستجو می‌کند، به این معنا که انسان‌ها خود را در شکل زندگی معنا می‌کنند، از شکل زندگی تأثیر می‌پذیرند و در همان مسیری قدم می‌گذارند که شکل زندگی آنها را به آن مسیر راهنمایی می‌کند. از نظر رهبر شهید انقلاب، سبک زندگی به همه مسائلی بر می‌گردد که متن زندگی انسان را شکل می‌دهند.

یکی از مهمترین مصادیق عدالت، بروز و ظهور آن در سبک زندگی اسلامی است. البته اصطلاح سبک زندگی از جمله کلماتی است که برای اولین بار در فرهنگ مدرنیته مطرح شد. اولین بار «آلفرد آدلر» روان‌شناس در سال ۱۹۲۹م سبک زندگی را مطرح کرد، سپس توسط پیروان او برای توصیف ویژگی‌های زندگی انسان‌ها مورد بهره‌برداری قرار گرفت و گسترش یافت. اگرچه سبک زندگی در آموزه‌های دینی به‌طور مکرر و با الفاظ و عبارات گوناگون مطرح شده است، اما بشریت بویژه در جامعه غربی در دویست سال پیش موضوعی به نام سبک زندگی در محاورات روزمره خود نداشت

و اساساً چنین پرسشی در آن زمان معنا نمی‌داد. ولی امروزه این کلمه نه تنها معنادار شده است بلکه به‌طور جدی نیز مورد توجه دانشمندان علوم انسانی قرار گرفته است. احساس عدالت یکی از شاخصه‌های اصلی رفاه اجتماعی در دنیای امروز است. احساس عدالت را در قالب رفاه از دو بُعد فردی و اجتماعی در نظر می‌گیرند. در حقیقت، عدالت از مفاهیمی است که عقل جمعی همه افراد بشر، آن را مستحسن و نیکو می‌شمارد. عدالت به مثابه مفهومی با سطح انتزاع بسیار بالا، از دیر باز ذهن بشر را به خود مشغول داشته است تا جایی که مباحثه درباره چیستی عدالت، به مثابه یکی از محوری‌ترین پرسش‌های فلسفه سیاسی، همچنان استمرار دارد (پورعزت، ۱۳۸۰، ص ۸۵). ما در این مقاله با استفاده از روش توصیفی - تحلیلی با اتکا به منابع مکتوب کتابخانه‌ای به بررسی ضرورت‌های عدالت در سبک زندگی اسلامی - ایرانی از دیدگاه امام شهید خامنه‌ای می‌پردازیم.

پیشینه پژوهش

در خصوص ضرورت‌های عدالت در سبک زندگی اسلامی - ایرانی از جهت نظری و تحقیقاتی، پیشینه‌ای چندان قوی وجود ندارد؛ بویژه از دیدگاه رهبر شهید انقلاب اسلامی که معدودی مقاله، همه داشته‌های ما در این حوزه را شامل می‌شود. در خصوص ضرورت‌های عدالت، پژوهش‌های صورت گرفته است که در جدول زیر به برخی از آنها که در برخی جنبه‌ها به این پژوهش نزدیک‌تر بودند اشاره شده است:

نویسندگان - روش استفاده شده	اهداف و یا سئوالات اصلی	مهمترین یافته‌ها
فروتی - زهرا ۱۳۹۹ توصیفی - تحلیلی با روش تحلیل محتوا	مولفه تمدن ساز عدالت در اندیشه تمدنی امام خامنه‌ای	از منظر امام خامنه‌ای، برقراری عدالت اجتماعی یکی از اهداف مهم تمدن نوین اسلامی است و دیگر اهداف تمدنی نیز باید با عدالت همخوانی داشته باشند .

نویسندگان - روش استفاده شده	اهداف و یا سئوالات اصلی	مهمترین یافته‌ها
حسن زاده - حسین ۱۳۹۹ روش آنتولوژی	نگاهی هستی‌شناسانه به سبک زندگی اسلامی در اندیشه رهبر شهید انقلاب اسلامی	هدف این مقاله کشف نقشه هندسی سبک زندگی اسلامی در اندیشه رهبر شهید انقلاب اسلامی به عنوان یک نمونه عینی و یک تجربه موفق از حکومت دینی در عصر حاضر (عصر مباران سبک زندگی غربی بر پیکره جوامع اسلامی) است .
کشتکار - رحمدل ۱۳۹۶ تحلیل محتوای (کمی و کیفی) و روش داده بنیاد	شناخت رهیافت‌های حضرت امام خامنه‌ای مد ظله العالی در خصوص الگوی پیشرفت	پیشرفت مطلوب دارای شاخص‌هایی از قبیل: «رشد علمی، پیشرفت در سایه اسلام، پیشرفت همراه عدالت، تعادل دنیا و آخرت» است.
مرتضوی - صادقی ۱۳۹۹ روش تحلیل تطبیقی مقایسه‌ای	نسبت سنجی جایگاه عدالت در اندیشه سیاسی امام خمینی (ع) و آیت الله خامنه‌ای (مدظله)	بازخوانی و مقایسه نظرات و دیدگاه این دو شخصیت بارز اسلامی درباره جایگاه عدالت هدف از پژوهش حاضر می‌باشد.
پورهایمی - فخرالسادات ۱۳۹۰ تاریخی - تحلیلی	مبانی نظری عدالت در اندیشه رهبر شهید انقلاب اسلامی	این مقاله در پی یافتن مبانی عدالت در اندیشه رهبر شهید انقلاب اسلامی می‌باشد.

وجه نوآوری مقاله حاضر نسبت به مطالعات پیشین

منظور از نوآوری یعنی به کارگیری توانایی‌های ذهنی برای ایجاد یک فکر یا پژوهشی

جدید. همان‌طور که در جدول فوق دیده می‌شود، پژوهش‌هایی در مورد ضرورت‌های عدالت انجام گرفته است، اما مقاله پیش‌رو به واکاوی ضرورت‌های عدالت در سبک زندگی اسلامی-ایرانی در اندیشه شهید امام خامنه‌ای می‌پردازد. با تلاش صورت گرفته و تحلیل سخنان رهبر شهید انقلاب اسلامی در چارچوب نظری یاد شده، ضرورت‌های عدالت در سبک زندگی اسلامی-ایرانی از منظر ایشان استخراج شده است که در قسمت یافته‌ها ذکر می‌گردد.

روش پژوهش

پژوهش حاضر به واکاوی ضرورت‌های عدالت در سبک زندگی اسلامی-ایرانی در اندیشه شهید امام خامنه‌ای می‌پردازد. برای جمع‌آوری اطلاعات، روش اسنادی و مبتنی بر تفسیر متن مورد استفاده قرار گرفته است. روش‌های اسنادی در زمره روش‌ها یا سنجه‌های غیرمزاحم و غیرواکنشی به شمار می‌آید. مراجعه به اسناد و مدارک در پژوهش‌های تاریخی یا بررسی‌هایی انجام می‌شود که موضوع آن‌ها، مطالعه پژوهش‌های پیشین درباره پدیده‌های موجود است یا پژوهش‌هایی که موضوع آن‌ها این مراجعه را ایجاب می‌کند (ساروخانی، ۱۳۸۹، ص ۲۵۴). در این روش دو مرحله گردآوری و سپس تحلیل، تبیین و داوری، قابل تصور است. دستاوردهای این پژوهش از نوع کاربردی است.

تعریف عدالت

عدل از نظر لغت به معنای راستی، درستی، دادگری، داد، نظیر، همتا، مثل و شاهد می‌آید. همچنین عدل به معنای دیگری از جمله لنگه، کیل، پیمانه، پاداش، میانه روی، مساوات، برابری، کار میانه و راست ایستادن نیز هست (ابن منظور، ۱۴۰۸ق، ص ۸۳). ابن منظور، در تألیف خود در باب معنای عدل، می‌نویسد:

آنچه که در نفوس انسانی مایه‌ی اعتدال و مرتبی و استقامت و انتظام می‌شود، عدالت است و چنین انسانی مستقیم و راست و درست است و متضاد آن جور است.

همچنین عدل به معنای حکم به حق نیز آمده است. در بینش دینی، «عدل» به معنای اعطاء کل ذی حق حقه است، یعنی حق هر صاحب حقی را به او دادن و به تعبیر علی علیه السلام: «العدل یضع الامور مواضعها...»؛ عدل هر چیزی را در جای خودش قرار می‌دهد (شهیدی، ۱۳۷۹، ص ۴۴۰). در حکمت عملی، عدل مقابل ظلم است و به معنای احقاق حق و اخراج حق از باطل است و امر متوسط میان افراط و تفریط را نیز عدل گویند (سجادی، ۱۳۷۵، ص ۴۷).

در قرآن و روایات روی این مسئله انگشت تأکید نهاده شده است. خداوند در قرآن می‌فرماید: «إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُ بِالْعَدْلِ وَالْإِحْسَانِ» (نحل، ۹۰). خداوند به عدل و احسان فرمان می‌دهد. حضرت علی علیه السلام می‌فرماید: عدالت در رأس ایمان و گرد آورنده احسان است. در این آیه و دیگر روایت، دستور داده‌اند که عدالت را در تمام ابعاد زندگی خود مورد توجه قرار دهیم و بیشتر به‌طور مطلق ذکر شده است و مقید به چیز خاصی نشده است.

هم فلاسفه و هم دانشمندان اجتماعی، توجه زیادی به بحث عدالت نموده‌اند. علاقه افراد به عدالت، از یک نیاز طبیعی اساسی منتج می‌شود، افراد، نیازهای فردی متفاوتی دارند که از طریق تعامل با دیگران به بهترین نحو، ارضا می‌شود. این نیازها طیفی از نیازهای اقتصادی از قبیل پول و امکانات مادی تا نیازهای اجتماعی - احساسی نسبتاً انتزاعی از قبیل توجه و احترام شخصی را در بر می‌گیرد. عدالت به افراد استانداردهایی ارائه می‌دهد تا قضاوت نمایند که آیا این نیازها در محیط‌های اجتماعی که اغلب پیچیده هستند برآورده می‌گردد (پورعزت، ۱۳۸۰، ص ۲۵). از جمله مباحث مهمی که درباره مفهوم عدالت می‌توان به آن پرداخت، مسئله مطلق و نسبی بودن معنای عدالت است، که به نظر اسلام معنای عدالت امری مطلق است. زیرا عدالت بر پایه حقوق واقعی و فطری انسان‌ها استوار است؛ بنابراین در تمامی زمان‌ها و مکان‌ها یکی بیشتر نیست، چون استحقاق‌های انسان همیشه ثابت و یکنواخت و مطلق است (مطهری، ۱۳۷۳، ص ۳۱۲).

در ارتباط با مفهوم عدالت، مفاهیمی چون برابری، انصاف و مساوات نیز مطرح می‌شوند که گاهی مترادف با آن و گاهی با مفهومی متفاوت با آن به کار گرفته شده‌اند. در واقع تحقق عدالت، سنگ پایه مشروعیت حاکمیت و مبنای توجیه ضرورت وجود

دولت تلقی می‌شود. در حقیقت، عدالت از مفاهیمی است که عقل جمعی همه افراد بشر، آن را مستحسن و نیکو می‌شمارد.

ابعاد عدالت

یکی از عام‌ترین مفاهیم اخلاقی و قطعی‌ترین ارزش‌های اخلاقی، مفهوم عدل است که در مقابل آن مفهوم ظلم قرار دارد. عدالت یعنی «إعطاء كل ذي حق حقه» (نهیج البلاغه، حکمت ۴۳۷)؛ هر کسی را حقی که سزاوار او است، به او بدهند، نه کم و نه زیاد. این تعریف از عدالت تعریفی کلامی است. هر چند در آیات و روایات زیادی روی برخی از اقسام آن تأکید شده که ما در اینجا نمونه‌هایی را در زمینه‌های مختلف ذکر می‌کنیم. مخفی نماند که عدالت در دو زمینه قابل بحث است:

۱. عدالت فردی: عدالت فردی، یعنی اینکه انسان در محیط شخصی خود، گناه نکند و مرتکب حرام و جرم نشود و از مصادیق آن عبارتند از: الف) عدالت امام جماعت، ب) عدالت در شخص قاضی، ج) عدالت در مرجع تقلید.

۲. عدالت اجتماعی: یکی از محورهای عمیق اصلاحات در فرهنگ اسلامی و سیره علوی، موضوع عدالت اجتماعی است. عدالت از ارکان سعادت انسان‌هاست. در سایر عدالت، روابط اجتماعی و سیاسی برقرار و پایدار خواهد ماند. از جمله مهمترین عواملی که باعث هرج و مرج و بیمار شدن جامعه می‌شود، بی‌عدالتی اجتماعی است که خود اقسامی دارد: الف) عدالت در ریاست و رهبری، ب) عدالت در قضاوت، ج) عدالت در سیاست.

این موارد نمونه‌هایی از لزوم اجرای عدالت در زندگی بود. البته در جنبه‌های دیگر زندگی هم باید عدالت رعایت شود.

مفهوم سبک زندگی

مفهوم سبک زندگی که امروزه به یکی از مفاهیم بنیادین در تحلیل‌های اجتماعی تبدیل شده است. یکی از حوزه‌های جدید و مهم مطالعاتی محسوب می‌شود که در سال‌های

اخیر توجه عده قابل ملاحظه‌ای از محققان اجتماعی را به خود جلب کرده است (شکوری، ۱۳۸۵، ص ۵۸). اولین بار آدلر از بین روان‌شناسان، سبک زندگی را مطرح کرد، سپس توسط پیروان او گسترش یافت. آنان سبک زندگی، شکل‌گیری آن در دوران کودکی، نگرش‌های اصلی سبک زندگی، وظایف اصلی زندگی و تعامل آنها با یکدیگر را به تفصیل بحث کرده و آن را در قالب درخت سبک زندگی نشان داده، مفاهیم ارزشی و انسان‌شناختی و فلسفی را مطرح کرده و تمام زندگی را به صورت یکپارچه به تصویر کشیدند (کاویانی، ۱۳۹۰، ص ۲۸).

سبک زندگی از ترکیب دو واژه سبک و زندگی با دو بار معنایی متفاوت تشکیل شده است. معنای لغوی واژه زندگی روشن است، اما در تعریف واژه سبک در لغت‌نامه‌های فارسی و غیر آن، معانی گوناگون درج شده است که اگرچه ریشه در کاربرد آن در علوم مختلف دارد. «در زبان فارسی، واژه سبک در روند مفهومی خود، ابتدا و به شکل غالب در سبک‌شناسی ادبی و هنری به کار می‌رفت» (دهخدا، ۱۳۷۷)، اما به تدریج در دیگر حوزه‌ها نیز کاربرد یافته است. در زبان عربی، این واژه از مصدر ثلاثی مجرد است که در سه مورد معنا پیدا می‌کند: ۱. نقره را گداخت و در قالب ریخت (ابن فارس، ۱۴۰۴ق، ج ۳، ص ۱۲۹)؛ ۲. سخن را اصلاح و نیکو کرد؛ ۳. تجربه‌ها وی را آزمود. اما امروزه در زبان عربی از معادل اسلوب برای معنای سبک بهره می‌برند (طریحی، ۱۳۷۵، ج ۲، ص ۸۳). زندگی به معنای زنده بودن، زیست، حیات، مدت عمر، وضع مالی، مال و منال بیان شده است. سبک زندگی، در واقع، شیوه و طرز زندگی است که هر کس در یک جامعه برای خود برگزیده و براساس آن، رفتار و کردار خود را شکل می‌دهد. ترکیب سبک زندگی در کتاب‌های لغت، به معنای روش خاصی از زندگی و فعالیت یک شخص یا گروه آمده است. در این راستا، به مواردی چون عادت‌ها، نگرش‌ها، سلیقه‌ها، معیارهای اخلاقی و سطح اقتصادی توجه می‌شود که با هم شیوه زندگی فرد یا گروه انسانی را شکل می‌دهد (ابه‌ری، ۱۳۹۳، ص ۹۱). لذا، سبک زندگی عبارت است از: «شیوه زندگی یا سبک زیستن که منعکس‌کننده گرایش‌ها و ارزش‌های فرد یا گروه است و همچنین عادات، نگرش‌ها، سلیقه‌ها، معیارهای اخلاقی، سطح اقتصادی و ... که

باهم طرز زندگی کردن فرد یا گروهی را شکل می‌دهند» (مهدوی کنی، ۱۳۸۷، ص ۵۱). این ترکیب برای معرفی نحوه و شرایط زندگی انسان استفاده می‌گردد.

هر چند آسابرگر در تعریف سبک زندگی بیشتر به موضوع مد توجه کرده و می‌گوید: سبک زندگی، فراگردی است که از سلیقه فرد در زمینه آرایش مو و لباس تا سرگرمی و تفریح و ادبیات و موضوعات مربوط دیگر را شامل می‌شود. کلمه سبک، مُد را تداعی می‌کند. پس سبک زندگی در واقع مد یا حالت زندگی یک فرد است. سبک زندگی معمولاً با طبقه اقتصادی - اجتماعی پیوند دارد و در تصویری که از فرد ساخته می‌شود، بازتاب می‌یابد (آسابرگر، ۱۳۹۰، ص ۱۴۱)، اما از منظر اسلامی سبک زندگی نمی‌تواند به نیت کاری نداشته باشد، در عین حال که تأکید آن روی رفتار است، به حداقل‌های عواطف و شناخت‌ها نیز نظر دارد.

ویژگی‌های سبک زندگی

سبک‌های زندگی الگوهایی برای کنش هستند که مردم را از هم متمایز می‌کنند. سبک‌های زندگی کمک می‌کنند تا آنچه را مردم انجام می‌دهند و چرایی آن و معنایی که برای آنها و دیگران دارند را درک کنیم (جانی، ۱۳۷۸، ص ۱۱). به عبارت دیگر اصطلاح شیوه زندگی به روش زندگی مردم اشاره داشته و بازتابی کامل از ارزش‌های اجتماعی، طرز برخورد و فعالیت‌ها می‌باشد. همچنین ترکیبی از الگوهای رفتاری و عادات فردی در سراسر زندگی است که در پی فرایند اجتماعی شدن به وجود آمده است (استاجی و همکاران، ۱۳۸۶، ص ۱۳۴).

در علوم روان‌شناسی، جامعه‌شناسی و علوم پزشکی که به مطالعه سبک زندگی می‌پردازند، بیش از آنکه به شناخت‌ها و عواطف فرد به صورت سازه‌های ذهنی نظر داشته باشند، رفتارهای فرد را به صورت عینی و مشهود مورد مطالعه قرار می‌دهند، ولی سبک زندگی اسلامی قدری متفاوت است؛ از آن جهت که سبک است، به رفتار می‌پردازد و با شناخت‌ها و عواطف ارتباط مستقیم ندارد و از آن جهت که اسلامی است

نمی‌تواند بی‌توجه به نیت‌ها باشد (کجاف، ۱۳۹۰، ج ۱، ص ۶۲). برای جامعه‌ای مثل جامعه ما که تحقق زندگی دینی را یکی از اهداف خود قرار داده است، صرف اصلاح محتوایی مقولات سبک زندگی نمی‌تواند نتیجه مطلوبی داشته باشد، بلکه لازم است مقولات جدیدی برای سبک زندگی بازتعریف گردد؛ چرا که اگر نگاه دینی را اصل قرار دهیم، مصرف و تنوع رنگ می‌بازند. امور اصلی زندگی که نقش محوری دارند و همه اجزاء زندگی با آن تنظیم می‌شود بسیار متفاوت از مقولاتی است که امروزه به‌عنوان امور اصلی سبک زندگی به آن پرداخته می‌شود.

برای دریافت بهتر مفهوم سبک زندگی، به تبیین ویژگی‌های آن پرداخته می‌شود:
 نخست: سبک زندگی ترکیبی از صورت (سبک) و معنا (زندگی) است.
 دوم: مجموعه عناصر زندگی هنگامی به سبک زندگی تبدیل می‌شوند که به حد نصاب انسجام و همبستگی رسیده و همخوانی و تناسب داشته باشند.
 سوم: در پدید آمدن سبک زندگی بیشتر عناصر، اختیاری است.
 چهارم: سبک زندگی ایجاد کردنی و تغییرپذیر است.
 پنجم: جز در دوران کودکی که هنوز شخصیت فرد به‌درستی شکل نگرفته است، نمی‌توان انسانی را بدون آداب یا سبک زندگی تصور کرد.
 ششم: سبک زندگی به نوعی هویت اجتماعی ختم می‌شود.
 هفتم: در سطح کلان اجتماعی، سبک زندگی همگرایی و واگرایی پدید می‌آورد (شریفی، ۱۳۹۲، صص ۳۱-۲۹).

سبک زندگی جزئی از تاروپود زندگی هر شخصی است و همگان مانند هوای تنفس از صبح تا شام درگیر مسائل مختلف آن هستند و این مطلب به قشر خاصی از انسان‌ها تعلق ندارد. رهبر شهید انقلاب اسلامی در این زمینه می‌فرماید: ما اگر از منظر معنویت نگاه کنیم که هدف انسان رستگاری، فلاح و نجات است بایست به سبک زندگی اهمیت دهیم اگر به معنویت و رستگاری معنوی هم اعتقاد نداشته باشیم، برای برخورداری از زندگی راحت، دارای امنیت روانی و اخلاقی باز پرداختن به سبک

زندگی مهم است. بایست گفت سبک زندگی می‌تواند، انسان را به تعالی و یا سقوط در تباهی سوق دهد، به گونه‌ای که انتخاب سبک‌های مختلف زندگی در مواردی رشد و پیشرفت‌های علمی، اقتصادی و فرهنگی را به دنبال داشته است و در مواردی دیگر منجر به ظهور و بروز بسیاری از آسیب‌های اعتقادی، اخلاقی و اجتماعی در سطح جوامع گردیده است که ریشه این آسیب‌ها را بایستی در سبک زندگی غیرالهی جست‌وجو کرد. فرقه ضاله و انحرافی و در بعد کلان استکبار جهانی کمر همت بسته تا از طریق سبک زندگی به استعمار و استثمار ملت‌ها بویژه ملت‌های مسلمان و شیعیان دست یابد.

سبک زندگی اسلامی از منظر قرآن کریم

از اهداف قرآن کریم، تعلیم سبک زندگی صحیح است، به گونه‌ای که می‌توان با شناسایی ارزش‌ها و هنجارها و ضد آنها که در آیات قرآن به آنها اشاره شده است، این سبک را شناسایی کرد و با انطباق روش زندگی با روش‌های قرآنی به قله سعادت و خوشبختی دست یافت. سبک زندگی به معنای روش خاصی که یک فرد یا گروهی از مردم بر اساس آن کار و زندگی می‌کنند و در اصطلاح شیوه زندگی یا سبک زیستن که بازتاب دهنده گرایش‌ها و ارزش‌های یک فرد یا گروه، نگرش‌ها و معیارهای اخلاقی که با هم، طرز زندگی کردن فرد یا گروهی را می‌سازد، است. سبک زندگی اسلامی، مجموعه‌ای از نگرش‌ها، ارزش‌ها و الگوهای رفتاری مستفاد از آموزه‌های اسلامی در امور و شئون مختلف زندگی است که افراد آن را به عنوان شیوه زندگی برمی‌گزینند.

بنابراین، می‌توان سبک زندگی اسلامی را حاصل تحول ارزشی در جامعه و تلاش افراد به منظور وفق دادن خود با نظام ارزشی اسلام دانست. برنامه‌های دینی در آیین اسلام، ناظر به ابعاد وجودی بشر و در دو حیطه اعتقاد و عمل طراحی و ارائه شده است و از این‌رو، دین کارکرد سبک آفرینی و هویت بخشی دارد. سبک زندگی در قرآن و

حدیث، با مفاهیمی چون، فرهنگ، دین، عقلی معاش، شاکله و حیات طویه ارتباط می‌یابد. اَقْبِسُوا إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُقْسِطِينَ» (حجرات، ۹)؛ عدل به خرج بدهید؛ قسط و عدل و انصاف در همه امور زندگی را دستور داده‌اند؛ یا «لَا تَخُونُوا اللَّهَ وَ الرَّسُولَ وَ تَخُونُوا أَمَانَاتِكُمْ»؛ (انفال، ۲۷) در امانت خیانت نکنید. امانت فقط پولی نیست که شما دست بنده دارید؛ مقامی هم که، مسئولیتی هم که به وسیله شما به من داده شده امانت است. اگر چنانچه این امانت را درست عمل نکنم، خیانت در امانت است. ببینید شما اگر همین یک دستور را ما عمل بکنیم، چه اتفاقی خواهد افتاد. بدین ترتیب، سبک زندگی به عنوان یکی از مفاهیم و اصطلاحات به کار رفته در علوم اجتماعی، پیوندی تنگاتنگ با مجموعه‌ای از مفاهیم مانند فرهنگ، جامعه، رفتار و معنا (نگرشی، ارزشی و هنجاری)، اخلاقی، ایدئولوژی، شخصیت، هویت، خلاقیت، تولید، مصرف، طبقه اجتماعی، منزلت، ذوق و سلیقه پیدا می‌کند

سبک زندگی اسلامی از دیدگاه رهبر شهید انقلاب اسلامی

طراحی مدل مفهومی سبک زندگی از دیدگاه رهبر شهید انقلاب اسلامی می‌تواند به عنوان یک نقشه راه و دکرترین مورد استفاده کلیه نهادها، موسسات، وزارتخانه‌ها و مراکز آموزشی و تربیتی برنامه‌ریزی شود، چون از مصادیق به مفاهیم و آرمان‌ها رسیده است. رهبر شهید انقلاب اسلامی در اهمیت توجه به سبک زندگی اسلامی می‌فرماید: یکی از چیزهایی که در این مجالس باید حتماً به فضل الهی دنبال بشود، مسئله سبک زندگی اسلامی است؛ من می‌خواهم خواهش کنم که برادران عزیز در مطالعات خودشان، در پیگیری‌های خودشان روی مسئله سبک زندگی ائمه علیهم‌السلام و سبک زندگی اسلامی کار کنند؛ شعرای متعهد و برجسته ما - که امروز نمونه کارهایشان را اینجا شنیدید - این را به هنر شعر مزین کنند و در مجالس خوانده بشود تا فرهنگ‌سازی بشود. اگر بخواهیم سبک زندگی را به صورت درست در مقابل موج جبهه دشمن به حالت اسلامی برگردانیم، راهش این است؛ یعنی فرهنگ‌سازی باید بشود. ببینید شما در دعا

می گوید: اللَّهُمَّ اجْعَلْ مَحْيَا مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ مَمَاتِي مَمَاتَ مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ؛ خب محیا یعنی چه؟ محیا یعنی زندگی من را شبیه زندگی آنها قرار بده؛ یعنی سبک زندگی؛ ما این را می خواهیم؛ این را از ما خواسته اند که بگوییم و بخواهیم و انجام بدهیم. این مسئله سبک زندگی باید دنبال بشود. دشمن متأسفانه با استفاده از ضعف و خیانت سران وابسته نظام های اسلامی، از جمله در کشور ما در طول سال های پیش از انقلاب، توانسته سبک زندگی خودش را رایج کند. ما اگر بی مبالاتی مشاهده می کنیم، اگر اسراف مشاهده می کنیم، اگر مشکلات گوناگون را در داخل کشور مشاهده می کنیم، این به خاطر دور افتادن از اخلاق اسلامی و از سبک زندگی اسلامی است. اگر بخواهیم سبک زندگی اسلامی را حاکم کنیم، باید فرهنگ سازی بشود. فرهنگ سازی به این وسیله انجام می گیرد و شما بهترین کسانی هستید که می توانید در میان مردم فرهنگ سازی کنید و به معنای واقعی کلمه جریان را به سمت اسلام برگردانید (خامنه ای شهید، ۱۳۹۸/۱۱/۲۶).

بعثت و وحی الهی، حقایق را برای مردم روشن کرد؛ برای بشریت حقایق را روشن کرد. این حقایق به نحوی است که اگر آحاد بشر و جوامع گوناگون بشری به این حقایق ایمان بیاورند و عملاً ملتزم بشوند، حیات طیبّه به آنها خواهد رسید. یک بخش دیگر از این حقایق، منظومه ارزشی اسلام است، ارزش هایی که اسلام آنها را تثبیت کرده است، یعنی به عنوان ارزش آنها را شناخته است؛ که آحاد مردم و جوامع مردمی موظفند خودشان را به این ارزش ها نزدیک کنند [و به سمت آنها] پیش ببرند؛ سعادتمندان در این است. از مثل خلقیات فردی که انسان دارای صبر باشد، دارای حلم باشد، دارای گذشت باشد و امثال اینها که صفات فردی انسان ها است، تا مفاهیم عمومی و زندگی ساز مثل آزادی، مثل عدالت اجتماعی، مثل کرامت انسانی، مثل سبک زندگی؛ اینها جزو آن سلسله ارزش های اسلامی است که در اسلام بیان شده و تفهیم شده به ما. یک عده ای بخطا تصوّر می کنند که این مفاهیم رایج مثل عدالت اجتماعی و آزادی و مانند اینها از غرب به عالم اسلام آمده است، یا متفکرین اسلامی اینها را از غربی ها یاد

گرفته‌اند؛ این کاملاً اشتباه است (خامنه‌ای شهید، ۱۳۹۹/۰۱/۰۳).

ما در بیان زندگی‌نامه شهیدان سعی کنیم خصوصیات زندگی اینها و سبک زندگی اینها و چگونگی مشی زندگی اینها را تبیین کنیم، این مهم است. خب، هیجان جنگ و رفتن در میدان جنگ یک مسئله است که چیز با ارزشی است که کسانی جانشان را کف دست بگیرند و بروند بجنگند؛ لکن روحيات، خصوصيات زندگي، سابقه و پشتوانه فکری و اعتقادی شخص هم یک مسئله دیگری است که این خیلی مهم است. این شهیدی که شما از یاد او و فداکاری او و شهادت او در میدان جنگ به هیجان می‌آیید، در داخل زندگی خانوادگی چه‌جوری مشی می‌کرده، در محیط عادی زندگی چه‌جوری عمل می‌کرده؛ اینها خیلی مهم است؛ یا نسبت به مسائلی که امروز برای ما مهم است، اینها چه‌جوری عمل می‌کرده‌اند. امروز جوان ما برای ازدواج، برای گزینش همسر چه‌جوری فکر می‌کند و چه‌جوری باید فکر کند؟ آن الگو را باید در مقابل او نگه داشت؛ اینها الگو هستند، شهدای ما الگو هستند. گاهی بعضی‌ها پیش ما شکایت میکنند که ما الگو به جوانهایمان نشان نمی‌دهیم؛ خب، این هزاران الگو؛ ۳۰۰۰ الگو در این استان، ۱۸۰۰ الگو در این استان، و هزاران الگو در استان‌های گوناگون، اینها را برجسته کنید؛ سیمای منور اینها را درست در مقابل چشم جوان‌ها نگه دارید. من البته با این آلبوم و مانند اینها مخالفتی ندارم اما کار [اصلی] اینها نیست؛ بیان آنچه اینها در زندگیشان عمل می‌کردند، چه‌جوری عمل می‌کردند، چه‌جوری رفتار می‌کردند، چه‌جوری خرج می‌کردند، به وظیفه چه‌جوری نگاه می‌کردند، این یکی از آن مسائل بسیار مهمی است که می‌تواند الگوسازی کند (خامنه‌ای شهید، ۱۳۹۵/۰۷/۰۵).

ایشان در باب اتخاذ روش صحیح سبک زندگی اسلامی بیان می‌دارند: دوری کردن از منش‌های اشرافی‌گری و از موضع بالا به مردم نگاه کردن و مانند اینها؛ این هم یک جلوه دیگری است از مردمی بودن که از این منش‌های اشرافی‌گری که معمول است در دنیا، و همه دولت‌ها و مسئولیت‌ها و مسئولین مبتلا هستند به این جور نگاه به مردم، به این جور روش زندگی، باید اجتناب کرد (خامنه‌ای شهید، ۱۴۰۰/۰۶/۰۶).

تأثیر عدالت در سبک زندگی اسلامی- ایرانی از دیدگاه رهبر شهید انقلاب اسلامی

در جامعه امروز ما، سبک زندگی ایرانی اسلامی که برگرفته از حیات طیه اسلامی و مبتنی بر توجه به تولید و آسایش همراه با احسان به دیگران است. تعیین نسبت ایرانی بودن و اسلامی بودن، مفهوم این سرفصل در یک جمله، ایران آن است که تاریخ و تمدن ایرانی یک بستر مناسب است که ما با مبنای شریعت به شعار «نه شرقی، نه غربی؛ جمهوری اسلامی»، جامه عمل پوشانیم و حرفی نو بزنیم. این نوع سبک زندگی، می‌بایست متأثر از آموخته‌های دینی خود ما باشد که می‌توان در قالب حیات طیه اسلامی آن را طرح کرد.

اگر به بیانات رهبر انقلاب در سال‌های اخیر نگاهی بیندازیم مشاهده خواهیم کرد که ایشان به موضوع سبک زندگی توجه ویژه‌ای مبذول می‌دارند، چراکه در بسیاری از دیدارهایشان با اقشار گوناگون جامعه به این موضوع می‌پردازند. از جمله تأکیدهای رهبر شهید انقلاب اسلامی در باب سبک زندگی اسلامی توجه به مسئله عدالت‌خواهی است که در این زمینه می‌فرمایند: مسئله عدالت‌خواهی خیلی مهم است، شُعب گوناگونی دارد؛ به اسم هم اکتفا نباید کرد، باید واقعاً دنبال بود؛ از جمله، مسئله سبک زندگی اسلامی است (خامنه‌ای شهید، ۱۳۹۴/۰۴/۲۰).

در ارتباط با واکاوی مفهوم سبک زندگی به عنوان یک مسئله مهم و اساسی، باید گفت که رهبر شهید انقلاب مفهوم سبک زندگی را یکی از ابعاد پیشرفت در مفهوم اسلامی قلمداد می‌کنند که باید به آن اهمیت داد. از نظر رهبر انقلاب، سبک زندگی به همه مسائلی بر می‌گردد که متن زندگی انسان را شکل می‌دهند. ایشان در این زمینه باور داشتند: رفتار اجتماعی و سبک زندگی، تابع تفسیر ما از زندگی است: هدف زندگی چیست؟ هر هدفی که ما برای زندگی معین کنیم، برای خودمان ترسیم کنیم، به‌طور طبیعی، متناسب با خود، یک سبک زندگی به ما پیشنهاد می‌شود. یک نقطه اصلی وجود دارد و آن، ایمان است. یک هدفی را باید ترسیم کنیم - هدف زندگی را - به آن ایمان پیدا کنیم. بدون ایمان، پیشرفت در این بخش‌ها امکان‌پذیر نیست؛ کار درست انجام نمی‌گیرد (خامنه‌ای شهید، ۱۳۹۱/۰۷/۲۳).

ایشان در بیان بعد فردی سبک زندگی اسلامی، از سبک زندگی خود می‌گویند: من به شما عرض بکنم، بنده همین روزهایی که الان در خدمت شما هستیم من کارم را از ساعت پنج صبح شروع می‌کنم. یعنی شروع کار من از ساعت پنج صبح است. بعد از نماز صبح می‌روم مشغول کار می‌شوم، تا بعد بیایم و درس بگویم، بعد برویم یک استراحتی بکنیم، باز مشغول کار بشویم تا ظهر و تا عصر و حالا تا هر وقت که بشود، تا شب. الان هم که نزدیک ساعت ده است. بنده ساعت ده و ربع، ده و نیم معمولاً دلم می‌خواهد بخوابم اگر بشود. کار باید کرد برادران هر چه می‌توانید از این جوانی استفاده کنید، جوانان را هم تشویق کنید کار بزرگی در پیش دارید برای اداره این کشور، این کشور به شما جوان‌ها در آینده احتیاج دارد (خامنه‌ای شهید، ۱۳۹۵/۰۲/۲۰).

رهبر شهید انقلاب اسلامی در بیان بعد اجتماعی سبک زندگی اسلامی نیز می‌فرماید: یکی از ابعاد پیشرفت با مفهوم اسلامی عبارت است از سبک زندگی کردن، رفتار اجتماعی، شیوه زیستن - اینها عبارة اخراى یکدیگر است - این یک بُعد مهم است (خامنه‌ای شهید، ۱۳۹۱/۰۷/۲۳).

عادات غلطی در بین ما مردم وجود دارد که با اینها بایستی برخورد کرد. با نصیحت و توصیه و راه‌حل‌های جزئی نمی‌شود کار کرد، یک کار تحوّل‌ی لازم است؛ مثلاً فرض کنید قضیه اسراف. در کشور ما اسراف وجود دارد؛ اسراف آب، اسراف موادّ غذایی، اسراف برق. مسابقه تجمل؛ که حالا ما اشرافی‌گری را نفی کردیم و زشت شمردیم که به جای خود مطلب کاملاً درستی است لکن مشکل اینجا است که ریخت‌وپاش‌های اشرافی‌گرانه به طبقات غیراشرافی هم در واقع سرایت کرده و متأسفانه مسابقه تجمل در ازدواج‌ها، در خانواده‌ها و کارهای گوناگون وجود دارد و باید با آن مبارزه کرد. یا بالا رفتن سنّ ازدواج، یا پیری جمعیت کشور و همین مسائلی که در بیانات بعضی از دوستان هم بود (خامنه‌ای شهید، ۱۴۰۰/۰۴/۲۱).

ایشان در باب عدم توجه به عدالت در ابعاد سبک زندگی اسلامی بیان می‌دارند که: عیوب اساسی در سبک زندگی ما است؛ این دیگر مربوط به مسئولین نیست، مربوط به

خود ما و شما آحاد مردم است. ما در سبک زندگی مشکلاتی داریم، یکی از مشکلات ما، مصرف گرایی است؛ یکی از مشکلات ما، اسراف و زیاده روی و زیاد خرج کردن است؛ یکی از مشکلات ما رفاه طلبی افراطی است؛ یکی از مشکلات ما اشرافی گری است. اشرافی گری متأسفانه از طبقات بالا سرریز می شود به طبقات پایین؛ آدم متوسط - [یعنی] از قشرهای متوسط - هم وقتی می خواهد میهمانی بگیرد، وقتی می خواهد عروسی بگیرد، مثل اشراف عروسی می گیرد. این عیب است، این خطا است، این ضربه به کشور می زند. زیاد مصرف کردن، زیادی خواستن، زیادی خوردن، زیادی خرج کردن، جزو عیوب مهم ما است در سبک زندگی مان (خامنه‌ای شهید، ۱۳۹۷/۰۱/۰۱).

نتیجه گیری

سبک زندگی در دهه های اخیر از مفاهیم اساسی در حوزه علوم انسانی بوده است. نگاه به زندگی و سبک زندگی پایه و اساس زندگی اجتماعی است که اگر به درستی در کشور احیا شود امنیت روانی و امنیت اجتماعی را در بر خواهد داشت. نباید از یاد برد که سبک های زندگی مجموعه ای از طرز تلقی ها، ارزش ها، شیوه های رفتار، حالت ها و سلیقه ها در هر چیزی را در بر می گیرد. بهترین راه برای رسیدن به سبک زندگی ایده آل، رجوع به سخنان گهربار رهبر شهید انقلاب اسلامی است. مسئله سبک زندگی از دید رهبر شهید انقلاب اسلامی مسئله ای ذاتاً بسیار مهم و اساسی به شمار می رود. با نگاه اجمالی بر سخنان شهید امام خامنه ای می توان گفت، سبک زندگی یک نظام وارده و سیستم خاص زندگی است که به فرد، خانواده یا جامعه، هویتی خاص می بخشد؛ بنابراین با توجه به ویژگی های سبک زندگی که بیان شد، برای اصلاح یا ساخت یک سبک زندگی با توجه به جهان بینی و ارزش های حاکم بر فرد و جامعه، بایست اقدام شود. در واقع، سبک زندگی اسلامی-ایرانی یکی از ارکان و اجزای مهم و ضروری مرحله چهارم از فرایند تکاملی انقلاب اسامی، یعنی کشور اسلامی است. از این رو باید تلاش کرد تا سبک زندگی غربی که بی محابا تمامی دنیای اسلام را کم و بیش در

نوردیده، کنار نهاد و با یکپارچه سازی سبک زندگی دینی در صدد ایجاد تمدن اسلامی برآمد. لازمه رسیدن به سبک زندگی اسلامی-ایرانی مورد نظر رهبر شهید انقلاب اسلامی نیز، ایمان به عدالت در ساحات فردی و اجتماعی است. البته مقصود رهبر شهید انقلاب اسلامی از تأثیر عدالت در بخش‌هایی از سبک زندگی عمومی است که به‌طور خلاصه می‌توان بیان داشت که حفظ و تقویت اصول و خطوط اساسی انقلاب و نوآوری در شیوه‌ها و روش‌ها و کارکردها می‌باشد. یافته‌های پژوهش حاکی از آن است که از اصول مهم و تأثیر گذار در سبک زندگی اسلامی-ایرانی از دیدگاه رهبر شهید انقلاب اسلامی، مسئله عدالت می‌باشد که این شاخصه در ساحات فردی و اجتماعی اهمیت فراوانی دارد.

منابع

* قرآن کریم

** نهج البلاغه

آسابرگر، آرتور. (۱۳۹۰). روش‌های تحلیل رسانه‌ها (مترجم: پرویز اجاللی). تهران: مؤسسه تحقیقات و پژوهش رسانه.

ابن فارس، احمد. (۱۴۰۴ق). معجم مقاییس اللغة. قم: نشر دارالفکر.

ابن منظور، محمدبن مکرم. (۱۴۰۸ق). لسان العرب. قم: نشر ادب الحوزه.

ابهری، مجید. (۱۳۹۳). تغییر سبک زندگی؛ خطر سقوط نسل آینده. پایگاه اطلاع رسانی عمارنامه.

استاجی، زهرا؛ اکبرزاده، رویا؛ تدین‌فر، موسی‌الرضا؛ رهنما، فاطمه؛ زردشت، رقیه؛ نجار، لادن. (۱۳۸۶). بررسی سبک زندگی در ساکنین شهر سبزوار، مجله دانشکده علوم پزشکی و

خدمات بهداشتی و درمانی سبزوار، ۱۳(۳)، صص ۱۳۴-۱۳۹. <https://sid.ir/journal/issue>

خامنه‌ای (شهید)، سیدعلی. (۱۴۰۰/۰۶/۰۶). بیانات در نخستین دیدار رئیس‌جمهور و اعضای هیئت دولت سیزدهم. پایگاه اطلاع‌رسانی رهبر شهید انقلاب اسلامی: <https://farsi.khamenei.ir>

خامنه‌ای (شهید)، سیدعلی. (۱۳۹۵/۰۷/۰۵). بیانات در دیدار اعضای ستادهای برگزاری کنگره شهدای استان‌های کهگیلویه و بویراحمد و خراسان شمالی: <https://farsi.khamenei.ir>

خامنه‌ای (شهید)، سیدعلی. (۱۴۰۰/۰۲/۲۱). بیانات در ارتباط تصویری با نمایندگان تشکلهای دانشجویی: <https://farsi.khamenei.ir>

خامنه‌ای (شهید)، سیدعلی. (۱۳۹۸/۱۱/۲۶). بیانات در دیدار مداحان اهل بیت علیهم‌السلام: <https://farsi.khamenei.ir>

خامنه‌ای (شهید)، سیدعلی. (۱۳۹۹/۰۱/۰۳). بیانات نوروزی خطاب به ملت ایران:

<https://farsi.khamenei.ir>

خامنه‌ای (شهید)، سیدعلی. (۱۳۹۵/۰۲/۲۰). بیانات در خصوص سبک زندگی:

<https://farsi.khamenei.ir>

خامنه‌ای (شهید)، سیدعلی. (۱۳۹۴/۰۴/۲۰). بیانات در دیدار جمعی از دانشجویان:

<https://farsi.khamenei.ir>

خامنه‌ای (شهید)، سیدعلی. (۱۳۹۷/۰۱/۰۱). بیانات در اجتماع زائران و مجاوران حرم مطهر

رضوی: <https://farsi.khamenei.ir>

خامنه‌ای (شهید)، سیدعلی. (۱۳۹۱/۰۷/۲۳). بیانات در دیدار جوانان استان خراسان شمالی:

<https://farsi.khamenei.ir>

پورعزت، علی اصغر. (۱۳۸۰). مدیریت دولتی و عدالت اجتماعی. ویژه‌نامه مدیریت دولتی،

۱۴(۵۵)، صص ۸۳-۱۱۷

چانی، دیوید. (۱۳۷۸). سبک زندگی (مترجم: حسن چاوشیان). تهران: انتشارات وزارت فرهنگ

و ارشاد اسلامی.

دهخدا، علی اکبر. (۱۳۷۷). لغت نامه دهخدا. تهران: دانشگاه تهران.

ساروخانی، باقر. (۱۳۸۹). روش‌های تحقیق در علوم اجتماعی (اصول و مبانی). تهران:

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی.

شکوری، علی. (۱۳۸۵). تمایزپذیری و هویت اجتماعی مبتنی بر مصرف: مطالعه موردی جوانان

شهر تهران، مجله جهانی رسانه، شماره ۲ https://gmj.ut.ac.ir/article_66527.html

شهیدی، سیدجعفر. (۱۳۷۹). نهج البلاغه. تهران: انتشارات علمی فرهنگی.

طریحی، فخرالدین. (۱۳۷۵). مجمع البحرين (ج ۵، چاپ دوم). تهران: دفتر فرهنگ نشر

اسلامی.

سجادی، سیدجعفر. (۱۳۷۵). فرهنگ علوم فلسفی و کلامی. تهران: امیر کبیر.

شریفی، احمد حسین. (۱۳۹۱). سبک زندگی به عنوان شاخصی برای ارزیابی سطح ایمان، مجله معرفت فرهنگی اجتماعی، ۳(۳)، صص ۴۹-۶۲.

کاویانی، محمد. (۱۳۹۰). کمی سازی و سنجش سبک زندگی اسلامی، مجله روان‌شناسی و دین، سال ۴(۲)، صص ۲۷-۴۴. <http://ravanshenasi.nashriyat.ir/node>

کجباف، محمدباقر؛ سجادیان، پریناز؛ کاویانی، محمد؛ انوری، حسن. (۱۳۹۰). رابطه سبک زندگی اسلامی با شادکامی در رضایت از زندگی دانشجویان شهر اصفهان، مجله روان‌شناسی و دین، ۴(۴)، صص ۶۱-۷۴. <https://www.noormags.ir/view/fa/articlepage>

مطهری، مرتضی. (۱۳۷۳). اسلام و مقتضیات زمان. تهران: نشر صدرا.

مهدوی کنی، محمدسعید. (۱۳۸۷). دین و سبک زندگی. تهران: انتشارات دانشگاه امام صادق علیه السلام.